

Riik jagab haridusele ja teadusele tuleval aastal raha enam-vähem samas mahus kui tänavu, seetõttu ei suurene õpetajate ega õppejõudude palgad ning mõnevõrra kahanevad ka koolimajade ehitus- ja remondisummad.

Kuigi statistika annab haridusministeeriumi üldeelarve kasvaks enam kui kuus protsenti, jäävad tegelikkuses tuleva aasta hariduskulutused mitmekümne miljoni krooniga tänavusele alla. Raha ei saa juurde ka teadus ja kõrgharidus.

“Investeeringute arvelt

haridusministeeriumi eelarve justkui kasvab, kuid põhi-eelarve tegelikult kahaneb,” tunnistas haridusminister Tõnis Lukas. Järgmise aasta eelarves on toodud haridusministeeriumi reale riigikassast rahastatud linnade ja valdade haridusehitused.

Traditsiooniliselt on hariduskulud eelarve suurimad ja neile läheb kümnendik riigi järgmise aasta tuludest. Haridus on üks valdkondadest, millele panevad öla alla

Kai Kalamees
reporter

ka kohalikud omavalitsused. Mitme valla või linna eelarvest kulub kohaliku kooli ja lasteaia ülalpidamiseks tervelt kaks kolmandikku.

Lukase sõnul kindlustab haridusministeeriumi eelarve paljude erinevate koolide igapäevase toimimise.

“Pingeline rahaseis ja kogu eelarvemahu vähenemine ei andnud meile eriti palju valikuid. Vajalikud kulutused lihtsalt tuleb teha,” ütles Lukas.

“Mul on siiralt kahju, et kolmikliidu valitsus ei saanud eelarves välja tuua üht oma prioriteeti, milleks on kõrgharidus ja teadus. See peab kindlasti kajastuma 2001. aasta eelarves,” ütles Lukas.

Teise suurema asjana tuleb Lukase sõnul järgmise eelarvega tagada üldhariduskoolide õpetajatele palgatõus. Uuel aastal läheb õpetajate ja koolijuhtide palkadeks üle 1,2 miljardi krooni.

Eelarve on haridusasjades Lukase hinnangul siiski tulevikku suunatud ja edasi-viiv.

Uuest aastast kerkib põhiliste koolide klassijuhatajate töötasu, mida saab tõsta 15 protsenti võrra nende palgast.

Esmakordselt on eelarves ka kümme miljonit krooni näitlike õppevahendite muutmiseks. Järgmisel õppeaastal algab eesti keele õpetamine juba I klassist kõigis vene õppekeeleaga koolides ning avatakse eesti-keelne kool Narva venekeelsetest peredest pärit õpilastele.

Keskerakonna fraktsiooni liikme Peeter Kreitzbergi sõnul ei pea paika peaminis-

ter Mart Laari väide, nagu oleks haridus tuleva aasta eelarve eelistus.

“Hariduskulutused enamuses hoopis langevad. Õpetajate palgad kukuvad kahjuks alla keskmise,” ütles kultuurikomisjoni kuuluv Kreitzberg. “Ma ei pea realistlikuks TALO taotlust tõsta neid 25 protsenti võrra, kuid usun, et 10-15 protsendiline tõus oleks võimalik.”

“Nagu terve eelarve puhul, nii häirivad ka haridusministeeriumi eelarves kulud, millel pole selget seaduslikku alust, ja mis on sin-

na jõudnud mingi *lobby* tulemusena,” sõnas Kreitzberg.

Eelarve ei anna õiget ülevaadet teaduse kulutustest. Segase päritoluga on ka mitmed haridusele minevad kulutused. Osa teaduse miljonid on kirjas teiste kulude ja ka teiste ministeeriumide all, märkis Kreitzberg.

Põhimõtteliseks peab Kreitzberg lastele tasuta koolitoidu andmise küsimust.

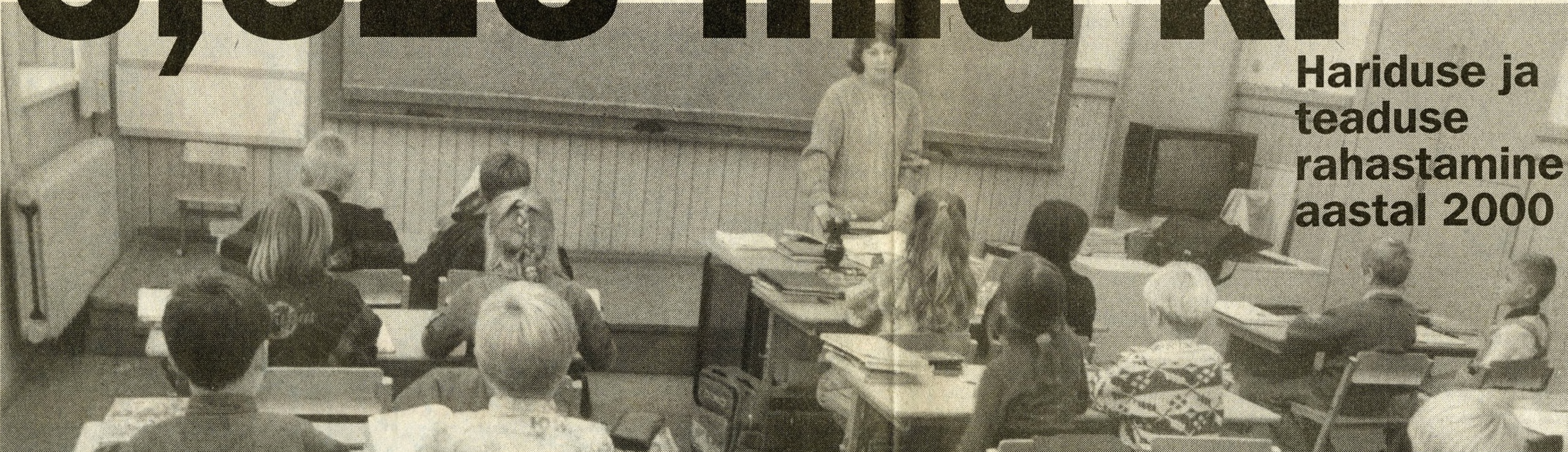
“Eriti kurb on olukord väikestes valdades, kus ligi pooled õpilastest on viletsas olukorras. Pole mõtet rääki-

da uutest hariduskontseptsioonidest ja internetist, kui lastel on kõht tühi,” ütles Kreitzberg.

Riigikogu lükkas tagasi nii Keskerakonna seaduseelnõu kui ka parandusettepanekud eelarvele, mis nägid ette tasuta koolilõuna 1.-4. klassi õpilastele.

“See oleks koht, kus koalitsioon ja opositsioon võiksid kokku leppida. Järgmises etapis tuleks toiduraha eraldada 5.-9. klassidele ja edasi gümnaasiumiõpilastele,” sõnas Kreitzberg.

3,323 mld kr

Hariduse ja teaduse rahastamine aastal 2000

Haridusministeeriumi eelarved

1996	1,95 mld kr
1997	2,27 mld kr
1998	2,65 mld kr
1999	3,108 mld kr
+ üle 200 mln kr eraldisi omavalitsustele	
2000	3,323 mld kr

Ministeerium 19,32 mln kr

139 ametniku palgakulud	12,3 mlj kr
majandamiskulud	5,64 mlj kr
infotehnoloogia kulud	1,4 mlj kr

Teadus

330 mln kr

(Rahastatakse ka teistest ministeeriumidest)

1,2%

kogu
28,3 mld
eelarvest

11%

Teadus

330 mln kr

teadus- ja arendustegevus 181 mln kr
teadusasutuste sihtfinantseerimine 156 mln kr
teaduspreemiad 1 mln kr
riiklikud programmid 4,55 mln kr
teadustöö toetused 14 mln kr
teadusreformi kulud 3 mln kr

Teaduste Akadeemia

12,6 mlj kr

60 akadeemiku tasud 4,3 mln kr
põhitegevuse toetamine 4,8 mln kr
teaduslike väljaannete kirjastamine 3,5 mln kr

Haridus

3,057 mld kr

Sihtasutus

Eesti Teadusfond 72,6 mln kr

uurimistoetusteks 71,1 mln kr
sihtasutuse ülalpidamine 1,5 mln kr

Teadusasutuste

infrastruktuurikulud 49,04 mln kr

riigi teadus- ja arendusasutustele 6,2 mln kr

avalik-õiguslikele teadusasutustele 42,85 mln kr

Muud teaduskulud (tegevuskulud) 13,25 mln kr

Koolid

Eesti üldhariduskoolides sellel aastal:

21 5842 õpilast (+5894 õhtuses või kaugõppes)
16 3000 õpetajat
3800 direktorit, õppealajuhatajat, logopeedi

Munitsipaalkoolid 1,21 mld kr

sellest palgakulud 1,12 mld kr
majandamiskulud 25,3 mln kr
õppevahendite ost (õpikud) 60,8 mln kr

651 valdade ja linnade halduses oleva kooli õpetajate ja direktorite töötasuks ja sotsiaalmaksuks. Normkoormusega töötava õpetaja keskmine astmepalk on 4400 kr

Riigi-gümnaasiumid 20,9 mln kr

Muusikakeskkool, Noarootsi gümnaasium
Nõo reaalgümnaasium
Õpilasi 847

Erakoolid 14,84 mln kr

palkadeks 5 mln kr
õpikutele 265 000 kr
kulud on kavandatud 28 erakoolile
õpilasi on kokku 2935

Kutseõppe-asutused 396,7 mln kr

57 kutsekoolis õpib 30 840 õpilast
palgakulud 250,3 mln kr
majandamiskulud 105,4 mln kr
õppevahendid 36,1 mln kr
toitlustamine 190000 kr
stipendiumid 3,69 mln kr

Internaatkoolid 45,5 mln kr

palgakulud 24,4 mln kr
toitlustamine 8,79 mln kr

Eesti spordigümnaasiumi ning Helme, Keila-Joa, Orissaare ja Vastseliina sanatoorsete internaatkoolide ja K. Pätsi vabaõhukooli kulud
Õpilasi 1040

Hälviklaste riigikoolid 92,7 mln kr

koole on Eestis 21, õpilasi 2350
palgakulud 60,4 mln kr
majandamiskulud 18,54 mln kr
õppevahendid 2,1 mln kr
toitlustamine 11,4 mln kr

Erikoolid 19,19 mln kr

toitlustuskulud 2,7 mln kr
Tapa, Puiatu ja Kaagvere erikoolide kulud
Õpilasi 310

Erikutsekoolid 5,73 mln kr

Õppijaid 660

Ülikoolid 635,8 mln kr

Summa sisaldab kuue avalik-õigusliku kõrgkooli eraldisi, õppekulusid ja investeeeringuid. Eelarvest kaetakse õppekohtade kulud riikliku koolitustellimuse ulatuses.

Eesti ülikoolides sellel aastal:

44 731 üliõpilast, kellest avalik-õiguslikes ülikoolides õpib 27 645

õppekulud 554,5 mln kr
hõimurahvaste programm 3 mln kr
Tartu täppisteaduste kool 0,84 mln kr
üliõpilaste, magistrantide, doktorantide stipendiumid 26 mln kr
emeritprofessorite tasud 9,96 mln kr

Investeeringud Ehitused 41 mln kr

Põllumajandusülikooli keskus-õppehoone 8,4 mln kr
Tehnikaülikooli mehhaanikakorpus 3 mln kr

Remondid

Tartu Ülikooli peahoone 3 mln kr
Tartu Ülikooli raamatukogu 2 mln kr
Pedagoogikaülikooli peahoone V korrus 2 mln kr
Muusikaakadeemia hoone sisustus 15 mln kr

Erakõrgkoolide toetuseks 1,7 mln kr

koolitusloa on saanud 19 kõrgkooli

Rakendus-kõrgkoolid 77,75 mln kr

õppekulud 72,6 mln kr
toitlustamine 3,42 mln kr
stipendiumid 1,57 mln kr

Eesti mereakadeemia, Tallinna kõrgem tehnikakool, Tartu õpetajate seminar
Viljandi kultuurikolledž, Virumaa kõrgkool, Tartu lennukolledž
2521 üliõpilast ja 480 õpilast

Omaavalitsuste hariduskulud

Ligi pooled hariduskulud maksavad kinni linnad ja vallad.

ca 1,2 mld kr üldhariduskoolidele koolide ülalpidamis- ja küttekulud, halduspersonali palgad, lisatasud kooli-juhtidele ja õpetajatele

ca 800 mlj kr lasteaedadele omaavalitsused peavad üleval lasteaedasisid

300 mlj kr haridusehitused riik osaleb nendes objektides kaas-finantseerimise kaudu

Keeleinspeksioon 2,6 mln kr

palgakuludeks 1,76 mln kr

Tiigrihüppe sihtasutus 35 mln kr

infotehnoloogia soetamine koolidele 21,5 mln kr
õpetajakoolitus ja 6 mln kr
õppematerjalide väljatöötamine
tarkvara 4 mln kr
sihtasutuse ülalpidamine 2 mln kr

koolidele arvutite ostmise kulusid kannavad ka kohalikud omavalitsused

Eesti hariduse ja teaduse andmeside võrk 11,34 mln kr

Huvialakoolid 6,4 mln kr

Raha nähakse ette Eesti Noorsootöö Keskuse, Eesti Noortekeskus "Mustpeade Maja" ja Tallinna Merekubi üleriigiliste programmide toetamiseks

Sõidusoodustused 21,7 mln kr

tudengite ja õpilaste sõidusoodustused
ühistranspordis riigisisestel ühistranspordi kaugliinidel

Programm "Koolipiim" 5 mln kr

(Põllumajandusministeerium)

Muud hariduskulud 112,5 mln kr

eraldised omaavalitsustele 44,7 mln kr
lasteaedade õpetajate koolitus 1,6 mln kr
klassijuhatajatasu põhikoolis 17 mln kr
õppevahendite ostmise koolidele 10 mln kr
integreerimisprogrammi kulud 12 mln kr
Narva linna eestikeelse vene kooli loomine 7 mln kr
eesti keele õpetamine vene koolide 1. klassis 1,3 mln kr

Toetused 26 mln kr

toetus õpilasorganisatsioonidele 2,72 mln kr
noorsootöölalane koostöö Euroopa Liiduga 4,45 mln kr
osalemine programmis Socrates 9,7 mln kr
muukeelse hariduse arengukava 2,86 mln kr
riigikeele õpetaja statuudi kehtestamine 2,55 mln kr

Muud kulud

kriminaalprevensiooni alaprogramm 1,65 mln kr
alaealiste mõjutusvahendite seaduse rakendamine 5,84 mln kr
lõputunnistuste trükkimine 0,7 mln kr
kõrgkoolide õppekavade akrediteerimine 1,6 mln kr
IX noorte laulu ja tantsupidu 0,42 mln kr
Euroopa Liitu integreerumise kulud 0,67 mln kr
haridusalased koostöölepingud teiste riikidega 0,67 mln kr
lõputunnistuste trükkimine 0,7 mln kr
rahvusvahelised õpilasüritused 1 mln kr

Keskmise maksumaksja kodanik Papi panus
aastas läbi riigieelarve
haridusse

Haridus- ministeeriumi kulud	3078 kr
sellest haridusele	2842 kr
sellest teadusele	325 kr
õpetajate palgad	1041 kr
õpikute ostmine	56 kr
erakoolide toetamine	14 kr
kutseõppeasutused	369 kr
erikoolid	18 kr
ülikoolid	585 kr
hõimurahvaste programm	3 kr
stipendiumid	24 kr
emeritprofessorite tasud	9 kr

Tartu Ülikooli peahoone	3 kr
Muusikaakadeemia sisustus	14 kr
erakõrgkoolide toetus	2 kr
teadus	307 kr
Eesti Teadusfond	67 kr
Teaduste Akadeemia	12 kr
akadeemikute tasud	4 kr
Tiigrihüppe sihtasutus	33 kr
programm "Koolipiim"	5 kr
klassijuhatajate tasud	16 kr
haridusinvesteeringud	171 kr
Hugo Treffneri gümnaasiumi taastamine	12 kr

Kodanik Papi kuupalk on 5000 kr,
ta ei osta salakaupa, sõidab veidi
oma 15 aastat vana autoga,
suitsetab ja võtab napsu mõõdukalt

Koolimajade remondid ja juurdeehitused

(osaline)

Kokku 190,7 mln kr, millest 122 mln kr läheb investeeringuteks
valla- ja linnaeelarvetele

Riik jagas munitsipaalkoolide ehitusraha esmakordselt maakondade vahel võrdsuse
printsibi alusel, võttes aluseks elanike arvu. Mida rohkem maakonnas lapsi on, seda
rohkem raha ta investeeringuteks saab. Maakonna inimesed otsustasid haridusminister
Tõnis Lukase sõnul ise, millised koolid, millises järjekorras valmis ehitatada või remontida.
Maavanemate esitatud objektide pingerida arvestas ka ministeerium. Väga paljud
koolihooned jäävad paraku raha ootama järgmistel aastatel.

